

Sygn. akt I C 701/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2017 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marek Jasiński

Protokolant: Michał Czerwiński

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2017 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Związku (...) z siedzibą w M.

przeciwko (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G.

z udziałem interwenienta ubocznego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od (...) Związku (...) z siedzibą w M. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. kwotę 4817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. oddala wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Sygn. akt I C 701/16

UZASADNIENIE

Powód (...) Związek (...) w M. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. kwoty 16.723,64 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Uzasadniając swoje żądanie, podał, że w ramach łączącej strony umowy na dostawę energii elektrycznej, powód w dniu 9 października 2015 r. otrzymał wystawioną przez pozwaną fakturę VAT na kwotę 17.355,42 zł, obejmującą należności za okres od 31 lipca do 9 września 2015 r. Ilość zużytej w tym okresie energii wskazana w fakturze wynosiła 27.976 kWh. Faktura została wystawiona na podstawie odczytu licznika, który to licznik został wkrótce po odczycie zdemontowany i zełomowany przez pozwaną. W ocenie powoda odczyt był błędny, bowiem nigdy od 2011 r. odczyty nie przekraczały 17.000 kWh. Uzasadniając wysokość kwoty dochodzonej pozwem, powód wskazał, że przedmiotowy licznik mierzył ilość energii pobranej przez pompę wody, w związku z czym ilość zużytej energii uzależniona jest od pogody i suchości gleby. Średnie dobowe zużycie przyjęte bezpośrednio w poprzedniej fakturze (za okres od 16 maja do 30 lipca 2015 r.), przy zbliżonych warunkach pogodowych, wynosiło 27,24 kWh. Zużycie to przemnożone przez okres obejmujący sporną fakturę (40 dni) daje wartość 1.089,60 kWh, co przy cenie 1 kWh wynoszącej 0,6322 zł powoduje, że należna pozwanej za wskazany okres kwota to 688,84 zł. Ponieważ powód opłacił fakturę o wartości 17.355,42 zł oraz notę odsetkową w kwocie 57,06 zł, zapłacona przez powoda, a nienależna pozwanej kwota wynosi 16.723,64 zł. Powód składał reklamacje, które nie zostały jednak przez pozwaną uznane, choć reklamacja z 9 grudnia 2015 r. (otrzymana przez pozwaną 15 grudnia 2015 r.) została rozpoznana dopiero 25 stycznia 2016 r., natomiast odpowiedź na sprecyzowanie

reklamacji w ostatecznym stanowisku powoda, które pozwana otrzymała w dniu 17 marca 2016 r., została udzielona dopiero 7 kwietnia 2016 r. Obie reklamacje należy zatem uznać za uwzględnione na podstawie art. 6c ust. 2 ustawy z dn. 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne.

W odpowiedzi na pozew, pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazała, że sporna faktura wystawiona została na podstawie łączącej strony umowy, a także stawki opłat i ceny zawarte w Cenniku energii elektrycznej oraz Taryfie Operatora Systemu Dystrybucyjnego, a wskazaną w niej kwotę wyliczono na podstawie rzeczywistego odczytu układu pomiarowo-rozliczeniowego nr (...), dokonanego w dniu 9 września 2015 r. przez pracownika pozwanej. Powód dobrowolnie, bez zastrzeżenia zwrotu uiścił sporną kwotę, świadczenie nie zostało pod wpływem przymusu ani w wykonaniu nieważnej czynności prawnej, a tym samym powód nie może żądać zwrotu świadczenia jako nienależnego. Pozwana wskazała też, że nie jest właścicielem układów pomiarowo-rozliczeniowych, jedynie otrzymuje dane pomiarowe, na podstawie których wystawia faktury VAT, w związku z czym nie mogła dokonać sprawdzenia zdemontowanego licznika. Pozwana zakwestionowała także jakoby doszło do uwzględnienia reklamacji powoda, wskazując, iż nie zostały spełnione przesłanki wynikające z powołanego przez powoda przepisu Prawa Energetycznego, tj. reklamacja nie została złożona w terminie 14 dni od otrzymania powiadomienia, o którym mowa w art. 6 b ust. 3 ww. ustawy. Pozwana zakwestionowała powództwo także co do wysokości, wskazując, że powód podając wysokość należnej jego zdaniem kwoty za objęty sporną fakturą okres, podzielił jedynie cenę przez ilość kWh, nie uwzględniając składników stałych i zmiennych rozliczanych w jednostkach miesięcznych, uzależnionych od długości okresów rozliczeniowych. Ponadto faktura za wcześniejszy okres wystawiona została nie na podstawie odczytu rzeczywistego, a szacowanego. Również naliczenie przez pozwaną odsetek za opóźnienie było zasadne, albowiem termin płatności faktury przypadła na dzień 26 października 2015 r., a powód uiścił należność dopiero 10 listopada 2015 r.

Pozwana wniosła również o przypozwanie operatora systemu dystrybucyjnego – (...) S. A. w G., która to spółka jest odpowiedzialna za umożliwienie realizacji umów sprzedaży energii elektrycznej zawartych przez odbiorców przyłączonych do sieci, w związku z czym pozwanej przysługiwałoby w razie przegranej roszczenie o naprawienie szkody w kwocie dochodzonej pozwem od tej spółki.

Pismem z dnia 19 października 2016 r., pozwana wniosła o wezwanie (...) S. A. w G. do wzięcia udziału w procesie w charakterze interwenienta ubocznego.

Interwencję uboczną w niniejszej sprawie wniosła (...) Spółka Akcyjna w G. wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów interwencji, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Interwenient podniósł, iż podziela argumentację pozwanej odnośnie swojego interesu prawnego do występowania w nin. sprawie. Wskazał ponadto, że żadnej niesprawności układu pomiarowo-rozliczeniowego nie stwierdzono, o dokonany odczyt był odczytem rzeczywistym, pozyskanym przez inkasenta.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powoda z pozwaną łączyła umowa sprzedaży energii elektrycznej.

/ **bezsporne** /

Dnia 9 października 2015 r. pozwana wystawiła powodowi fakturę VAT nr (...) z terminem płatności przypadającym na dzień 26 października 2015 r., na kwotę 17.355,42 zł, obejmującą należności za okres od 31 lipca do 9 września 2015 r., na kwotę 17.355,42 zł. Wskazana na fakturze ilość zużytej energii wynosiła 27.976 kWh. Z uwagi na nieopłacenie przedmiotowej faktury w wyznaczonym terminie, pozwana w dniu 1 grudnia 2015 r. wystawiła notę odsetkową nr (...) na kwotę 57,06 zł, z terminem płatności do dnia 18 grudnia 2015 r.

/ **bezsporne** , nadto: faktura – k. 11, pismo pozwanej z 9. 10. 2015 r. – k. 12, nota odsetkowa – k. 13/

Zużycie energii podane na spornej fakturze zostało ustalone na podstawie rzeczywistego wskazania układu pomiarowo-rozliczeniowego (licznika) nr (...), spisanego w dniu 9 września 2015 r. Stan licznika wynosił w momencie odczytu 190.838 kWh. Z uwagi na wysoką wartość faktury, pozwana zleciła spółce (...) S. A. weryfikację poprawności odczytu licznika. E.-Operator potwierdziła prawidłowość wskazań.

/ **dowód** : faktura – k. 11, pismo pozwanej z 9. 10. 2015 r. – k. 12, dane odczytowe – k. 74, wydruki korespondencji e-mailowej – k. 14-16/

Przedmiotowy układ pomiarowo-rozliczeniowy został wymieniony na nowy w dniu 16 września 2015 r. przez pracownika spółki (...), po czym zezłomowany. W momencie demontażu licznik był sprawny i zaplombowany, a jego stan był wyższy niż w dniu 9 września 2015 r., wynosił (190.972 kWh).

/ **dowód** : zeznania świadka K. S. i przedstawiciela powoda M. O. – k. 88 (protokół elektroniczny), protokół wymiany spornego licznika – k. 31 i 121, karta montażowa – k. 73, zeznania świadka Ł. J. – k. 175 (protokół elektroniczny)/

W dniu 10 listopada 2015 r. powód dokonał wpłaty na poczet wynikającej z tej faktury należności w kwocie 17.355,42 zł, natomiast w dniu 17 grudnia 2015 r. wpłacił kwotę 57,06 zł wynikającą z noty odsetkowej.

/ **bezsporne** , nadto: zestawienie wpłat powoda – k. 75/

Układ pomiarowo-rozliczeniowy, na podstawie wskazań którego wystawiona została sporna faktura, mierzyć miał wyłącznie ilość energii pobranej przez trzy głębinowe pompy, pompujące wodę do ogródków działkowych na terenie powoda. W okresie objętym sporną fakturą, jedna z tych pomp nie była używana przez 3 tygodnie z uwagi na spalanie się jej silnika, na początku sierpnia 2015 r. została wymieniona.

/ **dowód** : zeznania świadka K. S. i przedstawiciela powoda M. O. – k. 88 (protokół elektroniczny)/

Zużycie energii przez powoda w okresach poprzedzających i następujących po okresie objętym sporną fakturą, wg wskazań ww. licznika (oraz nowego licznika zamontowanego w jego miejsce) było znacznie niższe, co pociągało za sobą obowiązek zapłaty znacznie niższych kwot. Pozwana wystawiła powodowi m. in. faktury za następujące okresy:

- od 11 listopada 2014 r. do 5 stycznia 2015 r. – na kwotę 25,02 zł (brak zużycia);
- od 6 stycznia do 3 marca 2015 r. – na kwotę 26,30 zł (brak zużycia);
- od 4 marca do 16 maja 2015 r. – na kwotę 1.821,42 zł (zużycie 2.898 kWh);
- od 17 maja do 30 lipca 2015 r. – na kwotę 1.291,78 zł (zużycie 2.043 kWh);
- od 10 września do 12 listopada 2015 r. – na kwotę 2.266,85 zł (zużycie 3.620 kWh);
- od 13 listopada 2015 r. do 5 stycznia 2016 r. – na kwotę 84,49 zł (zużycie 5 kWh na kwotę 27,43 zł, jednak w kwocie faktury uwzględniono także notę odsetkową na 57,06 zł);
- od 6 stycznia do 30 marca 2016 r. – na kwotę 29,05 zł (zużycie 8 kWh);
- od 31 marca do 30 maja 2016 r. – na kwotę 1.472,69 zł (zużycie 2.381 kWh);
- od 31 maja do 29 lipca 2016 r. – na kwotę 2.658,72 zł (zużycie 4.320 kWh);
- od 30 lipca do 29 września 2016 r. – na kwotę 1.918,45 zł (zużycie 3.098 kWh);
- od 30 września do 29 listopada 2016 r. – na kwotę 816,63 zł (zużycie 1.296 kWh).

/ **dowód** : faktury – k. 157-168, zestawienie faktur – k. 169-170, zestawienie poboru przez powoda energii elektrycznej od 4 maja 2011 r. – k. 30/

Powód, pismem z 17 października 2015 r. (nadanym 20 października 2015 r.) złożył reklamację dotyczącą faktury nr (...), wskazując na znaczne zawyżenie zużycia w stosunku do poprzednich okresów. Pozwana, pismem z 4 listopada 2015 r. odpowiedziała, że odczyt licznika, na podstawie którego wystawiono sporną fakturę, jest prawidłowy, a dodatkowo wskazała, że poprzedni odczyt z 30 lipca, był odczytem szacowanym. Powód pismem z 6 listopada 2015 r. zażądał sprawdzenia stanu zdemontowanego licznika w obecności swojego przedstawiciela, jednak pozwana wyjaśniła, że E.-Operator nie znajduje się w jego posiadaniu tego licznika, bowiem został zezłomowany. Strony kontynuowały korespondencję, w której powód w dalszym ciągu kwestionował wysokość kwoty objętej fakturą, domagał się także wyjaśnienia kwestii zezłomowania zdemontowanego licznika, a strona pozwana również podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko.

/ **dowód** : korespondencja między stronami wraz z dowodami nadania – k. 17-29/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Stan faktyczny niniejszej sprawy, częściowo między stronami bezsporny, został ustalony w pozostałym zakresie w oparciu o powołane powyżej dokumenty, kopie dokumentów i wydruki, których prawdziwość i moc dowodowa nie były przez strony kwestionowane i nie budziły wątpliwości Sądu. Sąd wziął także pod uwagę zeznania świadków oraz przedstawiciela powoda, bowiem uznał je za wiarygodne, z uwagi na to, że były logiczne, jasne i spójne z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym.

Podstawą prawną roszczenia był art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c., zgodnie z którymi to przepisami ten kto uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby bez podstawy prawnej zobowiązany jest do jej zwrotu. Przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu stosuje się do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Równocześnie, zgodnie z treścią art. 411 pkt 1 k.c., nie można żądać zwrotu świadczenia jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zaznaczyć też trzeba, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Zaprzeczenie dokonane przez stronę procesową powoduje, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nieudowodnienia Sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (orzeczenie SN z 28.04.1975 r., sygn. akt III CRN 26/75).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy trzeba wskazać, iż powód nie sprostał obowiązkowi wykazania swoich twierdzeń.

Wobec zaprzeczenia przez pozwaną okoliczności, że kwota na spornej fakturze została zawyżona, na skutek błędnych wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego, to na powódzie spoczywał obowiązek wykazania przedmiotowego faktu. Powód jednak nie zaoferował żadnych środków dowodowych na potwierdzenie swojego stanowiska, w szczególności nie zawnioskował o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Przedstawione przez powoda faktury za inne okresy potwierdzają wprawdzie, że zwykle zużycie prądu przez powoda było znacznie niższe, jednakże w żaden sposób nie stanowi to dowodu na okoliczność, że wskazania licznika w spornym okresie były rzeczywiście zawyżone. Należy wskazać, że odczyt licznika został dokonany przez inkasenta, był to więc odczyt rzeczywisty, dodatkowo pośrednio potwierdzony ostatnim wskazaniem licznika, jakie odnotowano przy jego demontażu.

Co więcej, nie wymaga wiadomości specjalnych z zakresu instalacji elektrycznych, a jedynie wiedzy wyniesionej z lekcji fizyki, stwierdzenie, że przy mocy przyłączeniowej wskazanej w umowie wynoszącej 40 kW, w okresie 41 dni (objętych sporną fakturą), tj. (...) godzin, możliwe było zużycie energii elektrycznej w ilości (...) (...). Wykazane w spornej fakturze zużycie mieściło się zatem w teoretycznych możliwościach instalacji.

Powód, poza stwierdzeniem, że sporny licznik miał mierzyć wyłącznie zużycie energii przez trzy pompy głębinowe, nie przedstawił żadnych dowodów pozwalających zweryfikować, jakie zużycie energii te pompy generowały – tj. dowodów, z których wynikałaby moc tych urządzeń, czy czas pracy tych pomp w ciągu doby. Powód mógł również, jak wyżej wskazano, wnieść o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu instalacji elektrycznych, który na podstawie analizy zainstalowanych u powoda odbiorników energii mógłby wyliczyć prawidłowe zużycie energii elektrycznej w spornym okresie. Powód, mimo ciężącego na nim w tym zakresie obowiązku dowodzenia, takich dowodów nie zaoferował.

Z uwagi na powyższe, roszczenie powoda, jako nieudowodnione tak co do zasady, jak i co do wysokości, podlegało oddaleniu.

W ocenie Sądu, powództwo podlegało również oddaleniu z uwagi na treść art. 411 pkt 1 k.c. i spełnienie przesłanki w tym przepisie opisanej. Jak wyżej wskazano, zgodnie z tym przepisem, nie można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej. Nie budziło wątpliwości Sądu, że powód, spełniając sporne świadczenie miał świadomość tego, że jest ono sporne. Było ono już na tym etapie przez niego kwestionowane. Jednocześnie, nie spełnił go z zastrzeżeniem zwrotu. Powód argumentował wprawdzie, że spełnił świadczenie w celu uniknięcia przymusu, jakim, zdaniem powoda, była groźba odcięcia dostaw energii elektrycznej, jednakże, zdaniem Sądu, ustalony w sprawie stan faktyczny nie pozwala na przyjęcie, aby rzeczywiście powód znajdował się w sytuacji przymusowej. Należy bowiem podkreślić, że ustawa z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. nr 54, poz. 348 ze zm.), przewiduje w art. 6b określoną procedurę wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, przedsiębiorstwo energetyczne, któremu odbiorca zwleka z zapłatą za świadczone usługi lub za pobrane paliwo gazowe lub energię, powiadamia na piśmie odbiorcę paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła w gospodarstwie domowym o zamiarze wstrzymania dostarczania paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła, jeżeli odbiorca ten nie ureguluje zaległych i bieżących należności w okresie 14 dni od dnia otrzymania tego powiadomienia. W okolicznościach niniejszej sprawy, takie powiadomienie nie miało miejsca. Co więcej, przepis art. 6c ust. 1 ustawy stanowi, że W przypadku, gdy odbiorca paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła w gospodarstwie domowym złoży do przedsiębiorstwa energetycznego, o którym mowa w art. 6b ust. 3, reklamację dotyczącą dostarczania paliw gazowych lub energii, nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w art. 6b ust. 3, dostarczania paliw gazowych lub energii nie wstrzymuje się do czasu rozpatrzenia reklamacji. Termin na rozpatrzenie reklamacji wynosi 14 dni (art. 6c ust. 2). Nawet jednak negatywne rozpatrzenie reklamacji nie oznacza jeszcze automatycznego wstrzymania dostaw energii, bowiem, stosownie do przepisu 6c ust. 4 jest jeszcze możliwość rozstrzygnięcia sporu przez Koordynatora do spraw negocjacji działającego przy Prezesie Urzędu (...). Dopiero wyczerpanie tej procedury pozwala na wstrzymanie dostaw energii. Nie można

było zatem uznać, że zaspokajając roszczenie ze spornej faktury powód działał w celu uniknięcia przymusu. Z uwagi więc na treść art. 411 pkt 1 k.c., świadczenie nie mogło zostać uznane za nienależne i podlegające zwrotowi stosownie do przepisów art. 405 i nast. k.c.

Mając zatem na uwadze nieudowodnienie roszczenia tak co do zasady, jak i co do wysokości oraz niespełnienie ustawowych przesłanek możliwości domagania się jego zwrotu, Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądając od powoda na rzecz pozwanego celowe koszty obrony, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego określone zgodnie z przepisami § 2 pkt 5 i § 16 zd. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1084), tj. w wysokości stawki minimalnej wynoszącej 4800 zł, powiększonej o uiszczoną opłatę skarbową od pełnomocnictwa.

Jednocześnie, na podstawie art. 107 zd. 3 k.p.c. a contrario, Sąd oddalił wniosek interwenienta ubocznego po stronie pozwanej o przyznanie mu od powoda kosztów interwencji. Należy pamiętać, że przepis ten daje jedynie możliwość przyznania przez Sąd takich kosztów, a nie kreuje obowiązku w tym zakresie. W orzecznictwie podnosi się, że taka możliwość istnieje, jeżeli interwencja uboczna spowodowana była rzeczywistą potrzebą obrony zagrożonego interesu prawnego interwenienta (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 5 grudnia 2014 r. I ACa 1090/14 i orzecznictwo w nim przywołane). W niniejszej sprawie, poza ogólnikowym stwierdzeniem o możliwym roszczeniu odszkodowawczym, jakie przysługiwać by mogło pozwanemu wobec interwenienta, rzeczywiste zagrożenie interesu prawnego interwenienta na skutek niekorzystnego dla pozwanego wyroku, nie zostało w żaden sposób wykazane.

Sygn. akt I C 701/16

ZARZĄDZENIE

(...).

1. (...);

2. (...)

3. (...)

(...)